

2024/1499

29.5.2024

RÅDETS DIREKTIV (EU) 2024/1499

av den 7 maj 2024

om standarder för likabehandlingsorgan på området likabehandling av personer oavsett ras eller etniskt ursprung, likabehandling i fråga om anställning och yrke oavsett personers religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuella läggning, likabehandling av kvinnor och män i fråga om social trygghet och tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster och om ändring av direktiven 2000/43/EG och 2004/113/EG

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 19.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europaparlamentets godkännande ⁽¹⁾,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, och

av följande skäl:

- (1) Jämlikhet och icke-diskriminering erkänns som unionens grundläggande värden i artiklarna 2 och 3 i fördraget om Europeiska unionen (*EU-fördraget*). Enligt artiklarna 8 och 10 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EU-fördraget*) ska unionen främja jämställdhet mellan kvinnor och män och bekämpa diskriminering på grund av kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning i all sin verksamhet. I Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna skyddas rätten till icke-diskriminering, rätten till jämställdhet mellan kvinnor och män och integreringen av personer med funktionshinder i artiklarna 21, 23 och 26 i stadgan. Unionen har redan antagit flera direktiv för att bekämpa diskriminering.
- (2) Syftet med detta direktiv är att fastställa minimikrav för funktionen hos organen för främjande av likabehandling (likabehandlingsorganen) för att förbättra deras effektivitet och garantera deras oberoende i syfte att stärka tillämpningen av principen om likabehandling som följer av rådets direktiv 79/7/EEG ⁽³⁾, 2000/43/EG ⁽⁴⁾, 2000/78/EG ⁽⁵⁾ och 2004/113/EG ⁽⁶⁾.
- (3) Direktiv 79/7/EEG avser att bekämpa diskriminering på grund av kön i fråga om social trygghet.
- (4) I direktiv 2000/43/EG fastställs en ram för bekämpning av diskriminering på grund av ras eller etniskt ursprung.
- (5) I direktiv 2000/78/EG fastställs en ram för bekämpning av diskriminering i arbetslivet och inom yrkesutbildning på grund av religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning.

⁽¹⁾ Godkännande av den 10 april 2024 (ännu inte offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ EUT C 184, 25.5.2023, s. 71.

⁽³⁾ Rådets direktiv 79/7/EEG av den 19 december 1978 om successivt genomförande av principen om likabehandling av kvinnor och män i fråga om social trygghet (EGT L 6, 10.1.1979, s. 24).

⁽⁴⁾ Rådets direktiv 2000/43/EG av den 29 juni 2000 om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung (EGT L 180, 19.7.2000, s. 22).

⁽⁵⁾ Rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000 om inrättande av en allmän ram för likabehandling (EGT L 303, 2.12.2000, s. 16).

⁽⁶⁾ Rådets direktiv 2004/113/EG av den 13 december 2004 om genomförande av principen om likabehandling av kvinnor och män när det gäller tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster (EUT L 373, 21.12.2004, s. 37).

- (6) I direktiv 2004/113/EG fastställs en ram för bekämpning av diskriminering på grund av kön i fråga om tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster.
- (7) Domstolen har slagit fast att principen om likabehandling av män och kvinnor inte kan inskränkas till förbud mot diskriminering som beror på tillhörigheten till endera könet. Med beaktande av principens syfte och arten av de rättigheter som den syftar till att skydda, kan den även tillämpas på diskriminering som grundas på den berördes könskorrigering. (7)
- (8) Enligt direktiven 2000/43/EG och 2004/113/EG ska medlemsstaterna utse ett eller flera organ för främjande av likabehandling, innefattande analys och kontroll av samt stöd för likabehandling av alla personer utan diskriminering på de grunder som omfattas av respektive direktiv. I dessa direktiv krävs det att medlemsstaterna säkerställer att det i sådana organs befogenheter ingår att på ett oberoende sätt bistå utsatta personer, att genomföra oberoende undersökningar om diskriminering, att offentliggöra oberoende rapporter om och lämna rekommendationer i frågor som rör sådan diskriminering.
- (9) Det föreskrivs även i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/54/EG⁽⁸⁾ och direktiv 2010/41/EU⁽⁹⁾ att likabehandlingsorgan ska utses för att främja, analysera, kontrollera och stödja likabehandling av alla personer utan könsdiskriminering.
- (10) Samtliga medlemsstater har i enlighet med direktiven 2000/43/EG och 2004/113/EG utsett likabehandlingsorgan. Ett diversifierat system av likabehandlingsorgan har inrättats, och god praxis har vuxit fram. Många likabehandlingsorgan står dock inför utmaningar, särskilt när det gäller de resurser, det oberoende och de befogenheter som krävs för att genomföra uppdraget.
- (11) Direktiven 2000/43/EG och 2004/113/EG lämnar ett stort utrymme för skönsmässig bedömning för medlemsstaterna i fråga om likabehandlingsorganens struktur och funktion. Därför finns det betydande skillnader i mandat, befogenheter, struktur, resurser och operativ funktion mellan likabehandlingsorganen i medlemsstaterna. Detta innebär i sin tur att skyddet mot diskriminering skiljer sig åt mellan medlemsstaterna.
- (12) Även om direktiven 79/7/EEG och 2000/78/EG inte föreskriver att medlemsstaterna ska utse likabehandlingsorgan för att behandla de frågor som omfattas av de direktiven finns det likabehandlingsorgan i de flesta medlemsstater vilka har behörighet i dessa frågor, när detta fastställs enligt nationell rätt. Detta är dock inte fallet i alla medlemsstater, vilket leder till olika nivåer av skydd mot diskriminering i unionen i de frågor som omfattas av de direktiven.
- (13) För att säkerställa att likabehandlingsorganen på ett effektivt sätt kan bidra till efterlevnaden av direktiven 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG och 2004/113/EG genom främjande av likabehandling, förebyggande av diskriminering och erbjudande av stöd med att få tillgång till rättslig prövning till alla diskriminerade individer och grupper i hela unionen, är det nödvändigt att upprätta minimistandarder för sådana organs funktion och att utvidga deras mandat till att omfatta de frågor som omfattas av direktiven 79/7/EEG och 2000/78/EG. De minimumstandarder som fastställs i det här direktivet tar hänsyn till kommissionens rekommendation (EU) 2018/951⁽¹⁰⁾ och bygger på vissa av bestämmelserna och den strategi som rekommenderas däri. De bygger också på andra relevanta instrument såsom den reviderade allmänna policyrekommendationen nr 2 om likabehandlingsorgan från Europeiska kommissionen mot rasism och intolerans samt Parisprinciperna för nationella människorättsinstitutioners status, antagna av Förenta nationerna och som är tillämpliga på nationella människorättsinstitutioner.

(7) Domstolens dom av den 30 april 1996, P mot S och Cornwall County Council, C-13/94, ECLI:EU:C:1996:170. Domstolens dom av den 7 januari 2004, K.B. mot National Health Service Pensions Agency och Secretary of State for Health, C-117/01, ECLI:EU:C:2004:7. Domstolens dom av den 27 april 2006, Sarah Margaret Richards mot Secretary of State for Work and Pensions, C-423/04, ECLI:EU:C:2006:256. Domstolens dom av den 26 juni 2018, M.B. mot Secretary of State for Work and Pensions, C-451/16, ECLI:EU:C:2018:492.

(8) Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/54/EG av den 5 juli 2006 om genomförandet av principen om lika möjligheter och likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet (EUT L 204, 26.7.2006, s. 23).

(9) Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/41/EU av den 7 juli 2010 om tillämpning av principen om likabehandling av kvinnor och män som är egenföretagare och om upphävande av rådets direktiv 86/613/EEG (EUT L 180, 15.7.2010, s. 1).

(10) Kommissionens rekommendation (EU) 2018/951 av den 22 juni 2018 om standarder för jämlikhetsorgan (EUT L 167, 4.7.2018, s. 28).

- (14) Samma minimistandarder för likabehandlingsorganens funktion i de frågor som omfattas av direktiven 2006/54/EG och 2010/41/EU fastställs i Europaparlamentets och rådet direktiv (EU) 2024/1500 ⁽¹⁾.
- (15) Detta direktiv bör tillämpas på likabehandlingsorgan i de frågor som omfattas av direktiven 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG och 2004/113/EG. De minimikrav som fastställs i det här direktivet bör endast gälla likabehandlingsorganens funktion och bör inte utvidga det materiella eller personliga tillämpningsområdet för dessa direktiv.
- (16) När likabehandlingsorganen främjar likabehandling, förebygger diskriminering, samlar in uppgifter om diskriminering och bistår de personer som utsatts för diskriminering i enlighet med detta direktiv, är det viktigt att de ägnar särskild uppmärksamhet åt intersektionell diskriminering i betydelsen diskriminering på grund av en kombination av de diskrimineringsgrunder som skyddas enligt direktiven 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG eller 2004/113/EG.
- (17) Medlemsstaterna bör utse ett eller flera organ som ska utöva de befogenheter som fastställs i detta direktiv. Medlemsstaterna kan dela upp befogenheterna mellan flera likabehandlingsorgan, till exempel genom att anförtro ett organ uppgiften att förebygga diskriminering, främja likabehandling och bistå de personer som utsatts för diskriminering och ge ett annat organ beslutsfattande funktioner. Detta direktiv bör inte påverka befogenheterna för arbetsinspektioner eller andra tillsynsorgan och inte heller den autonomi och den roll som arbetsmarknadens parter har.
- (18) Likabehandlingsorganen kan bara fullgöra sin roll på ett effektivt sätt om de kan handla helt oberoende, utan att utsättas för någon yttre påverkan. Medlemsstaterna bör i detta syfte vidta ett antal åtgärder som bidrar till likabehandlingsorganens oberoende. Likabehandlingsorgan som utövar den befogenhet som fastställs i detta direktiv kan ingå i ett ministerium eller en annan organisatorisk enhet, förutsatt att nödvändiga skyddsåtgärder finns på plats för att säkerställa att de utför sina uppgifter oberoende av politisk, finansiell, religiös eller annan påverkan. Likabehandlingsorganen bör särskilt när de utför sina uppgifter och utövar sina befogenheter bevara sitt oberoende i förhållande till varje direkt eller indirekt yttre påverkan, genom att inte söka eller ta emot instruktioner från någon. I linje med målen för detta direktiv och inom den tillämpliga rättsliga ramen bör likabehandlingsorganen kunna förvalta sina egna ekonomiska och andra resurser, inklusive genom att välja och förvalta sin egen personal, och kunna fastställa sina egna prioriteringar. Anställda som antingen varaktigt eller tillfälligt befinner sig i beslutsfattande eller ledande ställning, såsom chefen eller den ställföreträdande chefen för likabehandlingsorganet och, i tillämpliga fall, ledamöter av styrelsen, bör vara oberoende, kvalificerade för tjänsten och utvalda genom ett öppet förfarande. Insyn i denna process kan säkerställas exempelvis genom att meddelanden om lediga tjänster publiceras offentligt.
- (19) Medlemsstaterna bör säkerställa att likabehandlingsorganens interna struktur, såsom den interna organisationen och de interna processerna, gör det möjligt för dem att utöva sina olika befogenheter på ett oberoende och när så är lämpligt opartiskt sätt genom att fastställa lämpliga skyddsåtgärder i fall där likabehandlingsorgan har potentiellt oförenliga uppgifter, särskilt när vissa av dessa uppgifter är inriktade på stöd till utsatta personer. Likabehandlingsorganen bör framför allt agera opartiskt när de gör en utredning eller bedömer ett ärende, särskilt om de har befogenhet att fatta bindande beslut.
- (20) Om likabehandlingsorganet ingår i ett organ som har flera mandat, såsom en ombudsman med ett bredare mandat eller en nationell människorättsinstitution, bör den interna strukturen hos ett sådant organ med flera mandat garantera att det specifika likabehandlingsmandatet kan utövas effektivt.
- (21) Medlemsstaterna bör genom sina nationella budgetprocesser säkerställa att likabehandlingsorganen får tillräckliga resurser, inbegripet kvalificerad personal, lämpliga lokaler och lämplig infrastruktur för att kunna utföra var och en av sina uppgifter på ett effektivt sätt, inom rimlig tid eller inom de tidsfrister som fastställs i nationell rätt. Att få sådana tillräckliga resurser är avgörande för att likabehandlingsorganen ska kunna fungera effektivt och fullgöra sina uppgifter. Det är viktigt att medlemsstaterna, när nya befogenheter tilldelas likabehandlingsorgan, säkerställer att deras ekonomiska och andra resurser fortsätter att göra det möjligt för dem att utföra sina uppgifter och utöva sina befogenheter på ett effektivt sätt.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådet direktiv (EU) 2024/1500 av den 14 maj 2024 om standarder för likabehandlingsorgan på området likabehandling av och lika möjligheter för kvinnor och män i fråga om anställning och yrke och om ändring av direktiven 2006/54/EG och 2010/41/EU (EUT L, 2024/1500, 29.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj>)

- (22) Det är viktigt att tilldelningen av finansiella medel förblir stabil, planeras på flerårig basis och gör det möjligt för likabehandlingsorganen att täcka kostnader som kan vara svåra att förutse, såsom i händelse av ett ökat antal klagomål, ökade rättegångskostnader och ökad användning av automatiserade system. Det är avgörande att uppmärksamma de möjligheter och risker som användningen av automatiserade system, inbegripet artificiell intelligens, medför. Likabehandlingsorgan bör särskilt ha lämpliga mänskliga och tekniska resurser. Dessa resurser bör särskilt möjliggöra för likabehandlingsorganen att å ena sidan kunna använda automatiserade system för sitt arbete och å andra sidan kunna bedöma systemens efterlevnad av regler om icke-diskriminering. Om likabehandlingsorganet ingår i ett organ som har flera mandat bör de resurser det behöver för att utöva sitt likabehandlingsmandat säkerställas.
- (23) Likabehandlingsorganen har jämte andra aktörer, exempelvis arbetsmarknadens parter och det civila samhällets organisationer, en viktig roll när det gäller att förebygga diskriminering och främja likabehandling. För att ta itu med strukturella aspekter av diskriminering och bidra till social förändring bör likabehandlingsorganen ha befogenhet att vidta åtgärder för att förebygga diskriminering på de grunder och områden som omfattas av direktiven 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG och 2004/113/EG och att främja likabehandling. Sådana åtgärder kan omfatta utbyte av god praxis, positiv särbehandling och integrering av ett likabehandlingsperspektiv bland offentliga och privata aktörer samt att förse dessa med relevant utbildning, information, rådgivning, vägledning och stöd. Det är också av avgörande betydelse att likabehandlingsorganen kommunicerar med berörda parter och deltar i den offentliga debatten.
- (24) Utöver förebyggande åtgärder är det en viktig uppgift för likabehandlingsorganen att bistå de personer som varit utsatta för diskriminering. Personer som utsatts för diskriminering bör anses omfatta alla personer som anser sig ha utsatts för diskriminering enligt artikel 4 i direktiv 79/7/EEG, artikel 2 i direktiv 2000/43/EG, artikel 2 i direktiv 2000/78/EG eller artikel 4 i direktiv 2004/113/EG. Alla personer kan utsättas för diskriminering på grundval av kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning och bör få stöd från likabehandlingsorganen redan i ett tidigt skede, oavsett om diskriminering har konstaterats eller inte. Sådant bistånd bör alltid innefatta åtminstone tillhandahållande av viktig information till klagande, inbegripet information om huruvida klagomålet kommer att avslutas eller om det finns skäl att gå vidare med det, såvida inte klagomålet lämnats in anonymt. Medlemsstaterna ansvarar för att fastställa formerna för likabehandlingsorganens information till klagande, såsom förfarandets tidsram eller skyddsåtgärder mot upprepade eller oskäligen klagomål.
- (25) För att säkerställa att alla utsatta personer kan klaga bör det vara möjligt att framföra klagomål på olika sätt. Enligt rekommendation (EU) 2018/951 bör det vara möjligt att lämna in klagomål på ett språk som den klagande väljer och som är vanligt i den medlemsstat där likabehandlingsorganet är beläget. För att hantera en av anledningarna till underrapportering, nämligen rädsla för represalier, bör likabehandlingsorganen informera utsatta personer om de tillämpliga reglerna om konfidentialitet.
- (26) För att erbjuda möjlighet till en snabb tvistlösning utanför domstol till en överkomlig kostnad bör medlemsstaterna göra det möjligt för parter att söka alternativ tvistlösning, som erbjuds av likabehandlingsorganet självt eller av ett annat befintligt behörigt organ. Vid valet av en annan behörig enhet är det viktigt att beakta enheter som är varaktigt etablerade och att säkerställa att den eller de personer som ansvarar för tvistlösningsförfarandet är oberoende, opartiska och har nödvändig sakkunskap. Det är mer sannolikt att tvistlösning utanför domstol leder till lyckade resultat om det sker med parternas samtycke. Möjligheten att söka oberoende rådgivning eller låta sig företrädas eller bistås av en tredje part, såsom arbetsmarknadens parter, kan också vara till hjälp för parterna i alla skeden av den alternativa lösningen av tvisten. Avsaknaden av en lösning, till exempel eftersom en av parterna inte godtar resultatet av förfarandet, bör inte förhindra parterna från att agera i domstolsförfaranden. Medlemsstaterna bör fastställa formerna för förfarandet för alternativ tvistlösning i enlighet med nationell rätt och praxis.
- (27) Om likabehandlingsorganen misstänker en möjlig överträdelse av den princip om likabehandling som fastställs i direktiven 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG eller 2004/113/EG bör de kunna göra utredningar, särskilt med anledning av ett klagomål eller på eget initiativ.

- (28) Bevisning är avgörande för att kunna fastställa om diskriminering har ägt rum och den utsatta personen har ofta inte tillgång till det. Likabehandlingsorganen bör därför ha åtkomst till den information som är nödvändig för att fastställa huruvida diskriminering har ägt rum och samarbeta med andra behöriga organ, såsom arbets- eller utbildningsinspektioner, och arbetsmarknadens parter. Medlemsstaterna bör inrätta ett lämpligt ramverk för utövandet av den befogenheten, i enlighet med nationella regler och förfaranden. Medlemsstaterna kan i enlighet med nationell rätt och praxis anförtro ett annat behörigt organ genomförandet av utredningar. För att undvika dubbelarbete bör ett sådant behörigt organ på begäran förse likabehandlingsorganet med information om resultaten av utredningen när processen är avslutad.
- (29) Likabehandlingsorgan bör kunna dokumentera sin bedömning av klagomålet på grundval av den bevisning som samlats in. Medlemsstaterna bör fastställa den rättsliga karaktären hos denna bedömning, som kan vara ett icke-bindande yttrande eller ett bindande beslut. Båda bör ange skälen för bedömningen och vid behov inbegripa åtgärder för att avhjälpa konstaterade överträdelser av principen om likabehandling och förhindra upprepning, samtidigt som hänsyn tas till att yttranden och beslut har olika rättslig karaktär. För att säkerställa att likabehandlingsorganens arbete är ändamålsenligt bör medlemsstaterna införa lämpliga mekanismer för uppföljningen av yttranden och verkställigheten av beslut.
- (30) För att öka medvetenheten om det arbete man utför och lagstiftningen om likabehandling bör likabehandlingsorganen kunna offentliggöra åtminstone sammanfattningarna av de yttranden och beslut som de anser vara av särskild betydelse.
- (31) Likabehandlingsorgan bör ha rätt att agera i domstolsförfaranden för att bidra till att säkerställa respekten för principen om likabehandling i direktiven 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG och 2004/113/EG. Sådana domstolsförfaranden kan äga rum i domstolar eller motsvarande organ som handlägger frågor om likabehandling och diskriminering, i enlighet med nationell rätt och praxis. Nationell rätt och praxis om tillåtlighet av talan, särskilt eventuella villkor rörande berättigat intresse, kan inte tillämpas på ett sätt som kan undergräva ändamålsenligheten i likabehandlingsorganens rätt att agera. De befogenheter att göra utredningar och att fatta beslut, och den rätt att agera i domstolsförfaranden som tillkommer likabehandlingsorgan enligt detta direktiv, förväntas att underlätta det praktiska genomförandet av de nuvarande bestämmelserna i direktiven 2000/43/EG, 2000/78/EG och 2004/113/EG om bevisbörda och försvar av rättigheter. Likabehandlingsorganen kommer på de villkor som anges i detta direktiv att kunna fastställa fakta som kan ge anledning att anta att det har förekommit direkt eller indirekt diskriminering och därmed uppfylla villkoren i artikel 8 i direktiv 2000/43/EG, artikel 10 i direktiv 2000/78/EG och artikel 9 i direktiv 2004/113/EG. Stödet från likabehandlingsorgan enligt det här direktivet kommer därför att underlätta utsatta personers tillgång till rättslig prövning. Det bör vara möjligt för likabehandlingsorgan att välja de ärenden som de beslutar att driva som domstolsförfaranden för att bidra till en korrekt tolkning och tillämpning av lagstiftningen om likabehandling.
- (32) När likabehandlingsorgan har befogenhet att fatta bindande beslut bör de ha befogenhet att agera som part i förfaranden för verkställighet eller rättslig prövning av dessa beslut. Likabehandlingsorgan bör även kunna lämna in yttranden till domstolarna, till exempel genom att ge sitt expertutlåtande, i enlighet med nationell rätt och praxis.
- (33) Likabehandlingsorganens rätt att agera i domstolsförfaranden kan ta sig olika uttryck i olika nationella rättsliga ramar. Därför bör medlemsstaterna, i enlighet med nationell rätt och praxis, välja en eller flera av följande former av åtgärder för likabehandlingsorgan: att agera på en eller flera utsatta personers vägnar, eller till stöd för en eller flera utsatta personer, eller att inleda rättsliga förfaranden i eget namn.
- (34) Likabehandlingsorganen bör kunna agera på utsatta personers vägnar eller till stöd för dem, i tillämpliga fall med deras samtycke, som ger dem tillgång till rättslig prövning om processhinder eller ekonomiska hinder eller rädsla för repressalier är avskräckande för de utsatta personerna. När likabehandlingsorganen agerar på en eller flera utsatta personers vägnar företräder organen de utsatta personerna inför domstolen. När likabehandlingsorganen agerar till stöd för en eller flera utsatta personer deltar de i domstolsförfaranden som inletts av de utsatta personerna, för att stödja fordran.

- (35) Vissa fall av diskriminering är svåra att bekämpa eftersom det inte finns någon klagande som själv driver ärendet. I sin dom i mål C-54/07 ⁽¹²⁾, som väcktes av ett likabehandlingsorgan i eget namn, bekräftade domstolen att diskriminering kan fastställas även i avsaknad av en identifierad utsatt person. För att bekämpa diskriminering i allmänhetens intresse bör medlemsstaterna ha möjlighet att föreskriva att likabehandlingsorganen kan agera i eget namn i vissa fall av diskriminering, till exempel på grund av att fallen är ofta förekommande, av allvarlig natur eller medför ett behov av rättsligt klarläggande, orsaker som var och en skulle kunna tyda på att diskrimineringen är strukturell eller systematisk till sin karaktär. Medlemsstaterna bör kunna föreskriva, i enlighet med nationell rätt och praxis, att sådana fall av diskriminering kräver att svaranden är en identifierad person eller enhet.
- (36) För att säkerställa respekten för individuella rättigheter bör medlemsstaterna säkerställa att likabehandlingsorganens befogenheter omgärdas av lämpliga rättssäkerhetsgarantier genom att säkerställa att rätten till konfidentialitet och allmänna rättsprinciper såsom rätten till en rättvis rättegång, rätten till försvar och rätten till rättsprövning av bindande beslut skyddas på ett lämpligt sätt, inbegripet om likabehandlingsorganen agerar som part eller å en parts vägnar i ett domstolsförfarande. Medlemsstaterna kan, till exempel, erbjuda vittnen och visselblåsare konfidentialitet för att på ett betydande sätt uppmuntra rapportering av fall av diskriminering.
- (37) Bestämmelserna i detta direktiv om likabehandlingsorganens rätt att agera i domstolsförfaranden påverkar inte rättigheterna för personer som utsatts för diskriminering eller för föreningar, organisationer eller andra juridiska personer som tillvaratar de utsattas rättigheter och som, i enlighet med de kriterier som fastställs i nationell rätt, har ett berättigat intresse av att säkerställa att direktiven 2000/43/EG, 2000/78/EG och 2004/113/EG efterlevs, i enlighet med de direktiven, inbegripet när dessa utsatta personer, dessa föreningar, organisationer eller andra juridiska personer har engagerat sig i rättsliga eller administrativa förfaranden, eller i bådadera.
- (38) Effektiviteten i likabehandlingsorganens arbete är också beroende av att de grupper som riskerar att diskrimineras får full åtkomst till likabehandlingsorganens tjänster. I Europeiska unionens andra undersökning av minoriteter och diskriminering som genomfördes av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter uppgav 71 % av dem som tillhör etniska eller invandrade minoritetsgrupper att de inte känner till någon organisation som erbjuder stöd eller rådgivning till personer som utsatts för diskriminering. Ett viktigt steg för att stödja sådan åtkomst är att medlemsstaterna säkerställer att människor känner till sina rättigheter och är medvetna om att likabehandlingsorganen finns och om deras tjänster. Detta är särskilt viktigt för missgynnade grupper och grupper som kan ha svårt att få tillgång till sådan information, till exempel på grund av sin osäkra ekonomiska ställning, ålder, funktionsnedsättning, läs- och skrivkunnighetsnivå, nationalitet eller uppehållsstatus eller bristande tillgång till onlineverktyg.
- (39) Tillgång till likabehandlingsorganens tjänster och publikationer på lika villkor för alla bör garanteras. I detta syfte bör potentiella hinder för tillgång till likabehandlingsorganens tjänster identifieras och åtgärdas. Tjänsterna bör vara kostnadsfria för klagande. Medlemsstaterna bör också, utan att det påverkar de regionala och lokala myndigheternas autonomi, se till att likabehandlingsorganens tjänster är tillgängliga för alla potentiella utsatta personer, inom hela sitt territorium, exempelvis genom inrättande av lokala kontor, inklusive mobila kontor, användning av kommunikationsverktyg, organisation av lokala kampanjer, samarbete med lokala delegerade eller det civila samhällets organisationer eller genom kontrakterade tjänsteleverantörer.
- (40) I syfte att garantera att personer med funktionsnedsättning får tillgång till alla tjänster och all verksamhet som tillhandahålls av likabehandlingsorganen är det nödvändigt att säkerställa tillgänglighet i enlighet med de krav som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 ⁽¹³⁾ och att säkerställa skäliga anpassningar i linje med Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som antogs den 13 december 2006. Därför bör likabehandlingsorgan säkerställa fysisk och digital tillgänglighet genom att förebygga och undanröja de hinder som personer med funktionshinder kan stöta på när det gäller att få tillgång till likabehandlingsorganens tjänster och information, och tillhandahålla skäliga anpassningar och göra nödvändiga och lämpliga anpassningsåtgärder när så krävs i ett enskilt fall.

⁽¹²⁾ Domstolens dom av den 10 juli 2008, Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding mot Firma Feryn NV, C-54/07, ECLI:EU:C:2008:397.

⁽¹³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (EUT L 151, 7.6.2019, s. 70).

- (41) Det är avgörande för ömsesidigt lärande, samstämmighet och konsekvens att möjliggöra regelbunden koordinering och regelbundet långsiktigt samarbete på olika nivåer för likabehandlingsorganen, vilket kan bredda räckvidden och genomslaget av deras arbete. Likabehandlingsorgan bör, inom sina respektive befogenheter, samarbeta med andra likabehandlingsorgan i samma medlemsstat samt med offentliga och privata aktörer på lokal, regional och nationell nivå samt på unionsnivå och internationell nivå, såsom nätverk för likabehandlingsorgan på unionsnivå, det civila samhällets organisationer, dataskyddsmyndigheter, arbetsmarknadens parter, yrkes- och utbildningsinspektioner, brottsbekämpningsorgan, organ med ansvar på nationell nivå för människorättskydd, nationella statistikbyråer, myndigheter som hanterar unionsmedel, nationella kontaktpunkter för romer, konsumentorgan och nationella oberoende mekanismer för främjande, skydd och övervakning av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
- (42) Likabehandlingsorgan kan inte uppfylla sin roll som experter på likabehandling eller bidra till jämställdhetsintegrering om de inte tillräckligt tidigt i den policyskapande processen rådfrågas om frågor som rör de rättigheter och skyldigheter som följer av direktiven 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG och 2004/113/EG. Medlemsstaterna bör därför fastställa förfaranden för att i god tid säkerställa sådant samråd och bör, när likabehandlingsorgan anser det nödvändigt, göra det möjligt för dem att utfärda rekommendationer och offentliggöra dem i så god tid att de hinner beaktas.
- (43) Jämlikhetsdata är avgörande för att öka medvetenheten, göra människor uppmärksamma, visa på trender över tid, bevisa förekomsten av diskriminering, utvärdera genomförandet av lagstiftning om likabehandling, visa på behovet av positiv särbehandling och bidra till ett evidensbaserat beslutsfattande. Likabehandlingsorganen kan bidra till utvecklingen av jämlikhetsdata i dessa avseenden, till exempel genom att organisera rundabordsmöten med alla relevanta aktörer. Likabehandlingsorganen bör också samla in och analysera uppgifter om sin egen verksamhet, kunna genomföra undersökningar och, i enlighet med nationell rätt, kunna tillgå och använda statistik om de rättigheter och skyldigheter som följer av direktiven 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG och 2004/113/EG. Personuppgifter som samlas in av likabehandlingsorganen bör anonymiseras eller, om detta inte är möjligt, pseudonymiseras.
- (44) Likabehandlingsorganen bör anta ett arbetsprogram som anger deras prioriteringar och framtida verksamhet, vilket gör det möjligt för dem att säkerställa samstämmighet över tid mellan deras olika arbetsområden och hantera systemrelaterade diskrimineringsfrågor som omfattas av deras mandat som en del av en långsiktig handlingsplan.
- (45) Förutom att årligen offentliggöra en verksamhetsrapport bör likabehandlingsorganen regelbundet offentliggöra rapporter med en övergripande bedömning av situationen när det gäller diskriminering som omfattas av deras mandat i medlemsstaterna, samt andra rapporter som rör diskriminering.
- (46) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av medlemsstaternas rapporteringsskyldigheter när det gäller funktionen hos de likabehandlingsorgan som har utsetts enligt detta direktiv bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter att upprätta en förteckning över relevanta indikatorer, på grundval av vilka uppgifter bör samlas in. Sådana indikatorer bör inte användas för rangordning eller för att utfärda särskilda rekommendationer riktade till enskilda medlemsstater. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011⁽¹⁴⁾.
- (47) I detta direktiv fastställs minimikrav, vilket ger medlemsstaterna möjlighet att införa eller behålla förmånligare bestämmelser. Genomförandet av detta direktiv bör inte åberopas som skäl till inskränkningar i det skydd som för närvarande finns i varje medlemsstat.
- (48) All behandling av personuppgifter som utförs av likabehandlingsorgan enligt detta direktiv bör utföras i full överensstämmelse med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679⁽¹⁵⁾. Medlemsstaterna bör säkerställa att likabehandlingsorganens uppgifter på ett tydligt sätt fastställs i lag, i enlighet med förordning (EU) 2016/679. Likabehandlingsorganen bör behandla personuppgifter endast i den utsträckning som är nödvändig för att fullgöra deras uppgifter enligt detta direktiv. Enskilda personer vars personuppgifter behandlas bör informeras om sina rättigheter som registrerade, inbegripet om de rättsmedel som står till deras förfogande på nationell nivå.

⁽¹⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

⁽¹⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

- (49) Om fullgörandet av likabehandlingsorganens uppgifter kräver behandling av de särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9.1 i förordning (EU) 2016/679 bör medlemsstaterna också säkerställa att nationell rätt respekterar det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och föreskriver lämpliga och särskilda åtgärder för att skydda den registrerades grundläggande rättigheter och intressen, i enlighet med artikel 9.2 g i förordning (EU) 2016/679. Ett sådant skydd bör omfatta exempelvis interna policyer och åtgärder, för att säkerställa uppgiftsminimering – bland annat genom anonymisering av personuppgifter när så är möjligt, för användning av pseudonymiseringar och kryptering av personuppgifter, för att förhindra obehörig åtkomst och överföring av personuppgifter, och för att säkerställa att personuppgifter inte behandlas längre än vad som är nödvändigt för ändamålen med behandlingen.
- (50) Detta direktiv bygger på de regler som fastställs i direktiven 2000/43/EG och 2004/113/EG genom att införa skärpta standarder för likabehandlingsorganens funktion. Bestämmelserna om likabehandlingsorgan i direktiven 2000/43/EG och 2004/113/EG bör därför utgå.
- (51) Detta direktiv syftar till att säkerställa att likabehandlingsorganen bedriver sin verksamhet enligt minimistandarder och till att förbättra deras effektivitet och garantera deras oberoende, för att stärka tillämpningen av principen om likabehandling. Eftersom målet för detta direktiv inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av sin omfattning och sina verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå får unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv, som begränsas till att fastställa minimistandarder, inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (52) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med artikel 42.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 ⁽¹⁶⁾ och avgav ett yttrande den 2 februari 2023 ⁽¹⁷⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte, innehåll och tillämpningsområde

1. I detta direktiv fastställs minimikrav för likabehandlingsorgans funktion för att förbättra deras effektivitet och garantera deras oberoende i syfte att stärka tillämpningen av principen om likabehandling som följer av direktiven 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG och 2004/113/EG.
2. Medlemsstaternas skyldigheter och likabehandlingsorganens uppgifter enligt detta direktiv omfattar de rättigheter och skyldigheter som följer av direktiven 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG och 2004/113/EG.

Artikel 2

Utseende av likabehandlingsorgan

1. Medlemsstaterna ska utse ett eller flera organ (*likabehandlingsorgan*) som ska utöva de befogenheter som fastställs i detta direktiv.
2. Detta direktiv påverkar inte befogenheterna för arbetsinspektioner eller andra tillsynsorgan och arbetsmarknadsparternas rättigheter och befogenheter i enlighet med nationell rätt och praxis, inbegripet när det gäller kollektivavtal, samt representation och försvar i domstolsförfaranden.

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39).

⁽¹⁷⁾ EUT C 64, 21.2.2023, s. 46.

Artikel 3

Oberoende

1. Medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att säkerställa att likabehandlingsorganen är oberoende och fria från yttre påverkan, och att de inte söker eller tar emot instruktioner från regeringen eller från någon annan offentlig eller privat enhet när de utför sina uppgifter och utövar sina befogenheter. I linje med målen för detta direktiv och inom den tillämpliga rättsliga ramen ska likabehandlingsorganen kunna förvalta sina egna finansiella och andra resurser och anta sina egna beslut om sin interna struktur, ansvarsskyldighet, personal och organisatoriska angelägenheter.
2. Medlemsstaterna ska fastställa transparenta förfaranden för urval, utnämning och entledigande av, samt för potentiella intressekonflikter bland, likabehandlingsorganens personal i beslutsfattande eller ledande ställning, och i förekommande fall ledamöter av styrelsen, i syfte att garantera deras kompetens och oberoende.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att likabehandlingsorganen inrättar en intern struktur som garanterar att de utövar sina befogenheter på ett oberoende och, när så är lämpligt, opartiskt sätt.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att den interna strukturen inom organ med flera mandat garanterar ett effektivt utövande av likabehandlingsmandatet.

Artikel 4

Resurser

Medlemsstaterna ska, i enlighet med sina nationella budgetprocesser, säkerställa att varje likabehandlingsorgan förses med de personella, tekniska och ekonomiska resurser som är nödvändiga för att de ska kunna genomföra alla sina uppgifter och utöva alla sina befogenheter effektivt, på grunder som anges i, och inom områden som omfattas av, direktiven 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG och 2004/113/EG, inbegripet om likabehandlingsorganen ingår i organ som har flera mandat.

Artikel 5

Ökad medvetenhet, förebyggande och främjande

1. Medlemsstaterna ska anta lämpliga åtgärder, såsom strategier, med särskilt fokus på enskilda personer och grupper som riskerar att diskrimineras för att öka medvetenheten bland allmänheten i hela sitt territorium om rättigheterna enligt direktiven 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG och 2004/113/EG samt om existensen av likabehandlingsorganen och deras tjänster.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att likabehandlingsorganen har befogenhet att vidta åtgärder för att förebygga diskriminering och främja likabehandling som följer av direktiven 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG och 2004/113/EG. Sådana åtgärder kan bland annat omfatta främjande av positiv särbehandling och integrering av ett jämställdhetsperspektiv bland offentliga och privata enheter, tillhandahållande till dem av relevant utbildning, rådgivning och stöd, deltagande i offentlig debatt, kommunikation med berörda parter, däribland arbetsmarknadens parter, och främjande av utbyte av god praxis. Vid genomförandet av sådana åtgärder kan likabehandlingsorganen beakta särskilda ogynnsamma situationer till följd av intersektionell diskriminering, vilket ska förstås som diskriminering på grund av en kombination av de grunder som skyddas enligt direktiven 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG eller 2004/113/EG.
3. Medlemsstaterna och likabehandlingsorgan ska beakta lämpliga kommunikationsverktyg och kommunikationsformat för varje målgrupp. De ska särskilt inrikta sig på grupper som kan ha svårt att få tillgång till information, till exempel på grund av sin osäkra ekonomiska ställning, ålder, funktionsnedsättning, läs- och skrivkunnighetsnivå, nationalitet eller uppehållsstatus eller på grund av bristande tillgång till onlineverktyg.

Artikel 6

Bistånd till utsatta personer

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att likabehandlingsorganen kan bistå påstådda utsatta personer i enlighet med punkterna 2–4.

I detta direktiv avses med *utsatt person* varje person som anser att han eller hon har utsatts för diskriminering i den mening som avses i artikel 4 i direktiv 79/7/EEG, artikel 2 i direktiv 2000/43/EG, artikel 2 i direktiv 2000/78/EG eller artikel 4 i direktiv 2004/113/EG.

2. Likabehandlingsorganen ska kunna ta emot klagomål om diskriminering.
3. Likabehandlingsorganen ska bistå alla utsatta personer, inledningsvis genom att informera dem om följande:
 - a) Den rättsliga ramen, inklusive genom rådgivning anpassad till deras specifika situation.
 - b) De tjänster som likabehandlingsorganen erbjuder och om tillhörande förfarandenaspekter.
 - c) Tillgängliga rättsmedel, inklusive möjligheten att driva målet inför domstolar.
 - d) Tillämpliga regler om konfidentialitet och om skyddet av personuppgifter.
 - e) Möjligheterna att få psykologiskt eller annat relevant stöd från andra organ eller organisationer.
4. Likabehandlingsorganen ska inom rimlig tid underrätta de klagande om huruvida klagomålet kommer att avslutas eller om det finns skäl att gå vidare med det.

Artikel 7

Alternativ tvistlösning

Likabehandlingsorganen ska kunna erbjuda parter möjligheten att söka en alternativ tvistlösning. Denna process kan ledas av likabehandlingsorganet självt eller av en annan behörig enhet i enlighet med nationell rätt och praxis, varvid likabehandlingsorganet får lämna synpunkter till den enheten. Sådan alternativ tvistlösning kan ta sig olika former, såsom medling eller förlikning, i enlighet med nationell rätt och praxis. Avsaknaden av en lösning ska inte utgöra ett hinder för parterna att utöva sin rätt att agera i domstolsförfaranden. Medlemsstaterna ska säkerställa att det finns en tillräckligt lång preskriptionstid för att garantera att parterna i en tvist har tillgång till domstol, till exempel genom att tillfälligt upphäva preskriptionstiden medan parterna deltar i ett alternativt tvistlösningsförfarande.

Artikel 8

Utredningar

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att likabehandlingsorganen har befogenhet att göra utredningar för att fastställa om principen om likabehandling i direktiven 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG och 2004/113/EG har överträtts.
2. Medlemsstaterna ska tillhandahålla en ram för genomförandet av dessa utredningar som gör det möjligt för likabehandlingsorganen att genomföra faktainsamling. Denna ram ska särskilt ge likabehandlingsorganen effektiv rätt att få tillgång till information och handlingar som behövs för att fastställa om det har förekommit diskriminering. Den ska också tillhandahålla likabehandlingsorganen lämpliga mekanismer för samarbete med relevanta offentliga organ i detta syfte.
3. Medlemsstaterna får i enlighet med nationell rätt och praxis också anförtro ett annat behörigt organ de befogenheter som avses i punkterna 1 och 2. När ett sådant behörigt organ har slutfört sina utredningar ska det på begäran förse likabehandlingsorganet med information om resultaten av dessa.
4. Medlemsstaterna får föreskriva att utredningar enligt punkt 1 i denna artikel och artikel 9 varken får inledas eller fortsätta under tiden det pågår ett domstolsförfarande om samma fråga.

Artikel 9

Yttranden och beslut

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att likabehandlingsorganen har befogenhet att tillhandahålla och dokumentera sin bedömning av ett ärende, inbegripet fastställandet av omständigheter och en motiverad slutsats om förekomsten av diskriminering. Medlemsstaterna ska avgöra om detta ska ske genom icke bindande yttranden eller bindande beslut.

2. När så är lämpligt ska både icke bindande yttranden och bindande beslut innehålla särskilda åtgärder för att avhjälpa konstaterade överträdelser av principen om likabehandling och förhindra upprepning. Medlemsstaterna ska fastställa lämpliga mekanismer för uppföljningen av icke bindande yttranden, såsom en skyldighet att återkoppla, och för verkställigheten av bindande beslut.
3. Likabehandlingsorganen ska offentliggöra åtminstone en sammanfattning av de yttranden och beslut som de anser vara av särskild betydelse.

Artikel 10

Rättstvist

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att likabehandlingsorgan har rätt att agera i domstolsförfaranden om civil- och förvaltningsrättsliga frågor som rör genomförandet av principen om likabehandling, fastställd i direktiven 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG och 2004/113/EG, enligt punkterna 2–4 i denna artikel och i enlighet med nationell rätt och praxis i fråga om tillåtlighet av talan, inbegripet eventuella regler om krav på godkännande från den utsatta personen.
2. Likabehandlingsorganets rätt att agera i domstolsförfaranden ska inbegripa rätten att lämna in yttranden till domstolen, i enlighet med nationell rätt och praxis.
3. Likabehandlingsorganets rätt att agera i domstolsförfaranden ska också omfatta minst ett av följande:
 - a) Rätten att inleda domstolsförfaranden på en eller flera utsatta personers vägnar.
 - b) Rätten att delta i domstolsförfaranden till stöd för en eller flera utsatta personer.
 - c) Rätten att inleda ett domstolsförfarande i eget namn för att försvara allmänintresset.
4. Likabehandlingsorganens rätt att agera i domstolsförfaranden ska inbegripa rätten att vara part i förfaranden för verkställighet eller rättslig prövning av bindande beslut, om likabehandlingsorganen har befogenhet att fatta sådana beslut i enlighet med artikel 9.1.

Artikel 11

Rättssäkerhetsgarantier

Medlemsstaterna ska säkerställa att berörda fysiska och juridiska personers rätt till försvar skyddas i de förfaranden som avses i artiklarna 6–10. De bindande beslut som avses i artikel 9 ska kunna bli föremål för rättslig prövning i enlighet med nationell rätt.

Artikel 12

Tillgång på lika villkor

1. Medlemsstaterna ska garantera tillgång till likabehandlingsorganens tjänster och publikationer på lika villkor för alla.
2. Likabehandlingsorganen ska garantera att det inte finns några hinder för att lämna in klagomål, till exempel genom möjligheten att ta emot klagomål muntligen, skriftligen och online.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att likabehandlingsorganen tillhandahåller sina tjänster utan kostnad för klagande, inom hela sitt territorium, inbegripet på landsbygden och i avlägsna områden.

Artikel 13

Tillgänglighet och skäliga anpassningar för personer med funktionsnedsättning

Medlemsstaterna ska säkerställa tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning och tillhandahålla dem skäliga anpassningar för att garantera deras tillgång på lika villkor till likabehandlingsorganens tjänster och verksamhet, inbegripet bistånd till utsatta personer, hantering av klagomål, alternativ tvistlösning, information och publikationer, liksom förebyggande och främjande verksamhet samt medvetandehöjande insatser.

*Artikel 14***Samarbete**

Medlemsstaterna ska säkerställa att likabehandlingsorganen har lämpliga mekanismer för att inom sina respektive befogenheter samarbeta med andra likabehandlingsorgan inom samma medlemsstat och med relevanta offentliga och privata aktörer, inbegripet arbetsinspektioner, arbetsmarknadens parter och det civila samhällets organisationer, på nationell, regional och lokal nivå, i andra medlemsstater samt på unionsnivå och internationell nivå.

*Artikel 15***Samråd**

Medlemsstaterna ska införa förfaranden för att säkerställa att regeringen och andra berörda offentliga myndigheter samråder med likabehandlingsorgan om lagstiftning, policy, förfaranden och program som rör de rättigheter och skyldigheter som följer av direktiven 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG och 2004/113/EG.

Medlemsstaterna ska säkerställa att likabehandlingsorganen har rätt att i dessa frågor utfärda rekommendationer, offentliggöra rekommendationerna och begära uppföljning av sådana rekommendationer.

*Artikel 16***Insamling av data och tillgång till jämlikhetsdata**

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att likabehandlingsorganen samlar in uppgifter om sin verksamhet, i syfte att utarbeta de rapporter som avses i artikel 17 b och c.

De uppgifter som samlas in av likabehandlingsorgan ska delas upp efter de grunder och områden som omfattas av direktiv 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG och 2004/113/EG, i enlighet med de indikatorer som avses i artikel 18 i det här direktivet. De personuppgifter som samlas in ska anonymiseras eller, om detta inte är möjligt, pseudonymiseras.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att likabehandlingsorganen kan göra oberoende undersökningar om diskriminering.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att likabehandlingsorganen kan få tillgång till statistik om de rättigheter och skyldigheter som följer av direktiven 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG och 2004/113/EG i enlighet med nationell rätt, när likabehandlingsorganen finner sådan statistik nödvändig för att göra en övergripande bedömning av diskriminerings-situationen i en medlemsstat och för att utarbeta de rapporter som avses i artikel 17 c i det här direktivet.

4. Medlemsstaterna ska tillåta likabehandlingsorganen att utfärda rekommendationer om vilka data som ska samlas in med avseende på de rättigheter och skyldigheter som följer av direktiven 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG och 2004/113/EG till offentliga och privata aktörer, inbegripet offentliga myndigheter, arbetsmarknadens parter, företag och det civila samhällets organisationer. Medlemsstaterna får också tillåta likabehandlingsorganen att ha en samordnande roll vid insamling av jämlikhetsdata.

*Artikel 17***Rapporter och strategisk planering**

Medlemsstaterna ska säkerställa att likabehandlingsorganen

- a) antar ett arbetsprogram som anger deras prioriteringar och framtida verksamhet,
- b) utarbetar och offentliggör årliga verksamhetsrapporter, som innefattar årsbudget och rapporter om personal och ekonomi, och
- c) minst vart fjärde år offentliggör en eller flera rapporter med rekommendationer om situationen i sin medlemsstat när det gäller likabehandling och diskriminering, inklusive potentiella strukturella problem.

*Artikel 18***Övervakning och rapportering**

1. Senast den 19 juni 2026 ska kommissionen genom en genomförandeakt upprätta en förteckning över gemensamma indikatorer för hur de likabehandlingsorgan som utsetts enligt detta direktiv fungerar. Kommissionen får vid utarbetandet av indikatorerna rådfråga Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, Europeiska jämställdhetsinstitutet och nätverk av likabehandlingsorgan på unionsnivå. Indikatorerna ska omfatta likabehandlingsorganens mänskliga, tekniska och ekonomiska resurser, oberoende funktion, tillgänglighet och effektivitet samt utvecklingen i deras mandat, befogenheter eller struktur, med säkerställande av att de uppgifter som samlas in på nationell nivå är jämförbara, objektiva och tillförlitliga. Indikatorerna ska inte användas för rangordning eller för att utfärda särskilda rekommendationer till enskilda medlemsstater.

Genomförandeakten ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 22.2.

2. Senast den 19 juni 2031, och därefter vart femte år, ska medlemsstaterna förse kommissionen med all relevant information om tillämpningen av detta direktiv. Sådan information ska omfatta åtminstone uppgifter om likabehandlingsorganens funktion och ska beakta de rapporter som utarbetas av likabehandlingsorganen i enlighet med artikel 17 b och c.

3. Kommissionen ska utarbeta en rapport om tillämpningen och de praktiska effekterna av detta direktiv på grundval av den information som avses i punkt 2 och ytterligare relevanta uppgifter som samlas in på nationell nivå och unionsnivå, särskilt från likabehandlingsorgan, nätverk av likabehandlingsorgan på unionsnivå såsom Equinet, det civila samhällets organisationer och andra berörda parter, av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter och Europeiska jämställdhetsinstitutet. Rapporten ska behandla likabehandlingsorganens oberoende funktion och effektivitet i medlemsstaterna på grundval av de indikatorer som fastställs enligt punkt 1.

*Artikel 19***Dialog om likabehandlingsorganens funktion**

1. Inom ramen för den övervakning och rapportering som avses i artikel 18, och för att stärka dialogen mellan unionens institutioner och säkerställa större öppenhet, får Europaparlamentet årligen bjuda in kommissionen för att diskutera de frågor som avses i den artikeln om hur de jämlikhetsorgan som utsetts enligt detta direktiv fungerar.

2. Europaparlamentet får i resolutioner ge sina synpunkter i de frågor som avses i artikel 18.

3. Kommissionen ska, när så är lämpligt, beakta de synpunkter som framkommer genom dialog som äger rum enligt den här artikeln, inbegripet resolutioner från Europaparlamentet vad gäller de frågor som avses i artikel 18, även när den ser över hur detta direktiv fungerar.

*Artikel 20***Minimikrav**

1. Medlemsstaterna får införa eller behålla bestämmelser som är förmånligare än de minimikrav som fastställs i detta direktiv.

2. Genomförandet av detta direktiv får under inga omständigheter föranleda någon minskning av den skyddsnivå mot diskriminering som redan tillerkänts av medlemsstaterna i de frågor som omfattas av direktiven 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG och 2004/113/EG.

*Artikel 21***Behandling av personuppgifter**

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att likabehandlingsorganen endast får samla in och behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att fullgöra en uppgift enligt detta direktiv.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att lämpliga och särskilda åtgärder vidtas för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen när likabehandlingsorganen behandlar de särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9.1 i förordning (EU) 2016/679.

Artikel 22

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 23

Ändringar i direktiv 2000/43/EG och 2004/113/EG

Kapitel III i direktiv 2000/43/EG och kapitel III i direktiv 2004/113/EG ska utgå. Hänvisningar till de organ för främjande av likabehandling som avses i de kapitlen ska anses vara hänvisningar till de likabehandlingsorgan som avses i artikel 2.1 i det här direktivet.

Artikel 24

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den 19 juni 2026 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 25

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 23 ska tillämpas från och med den 19 juni 2026.

Artikel 26

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 7 maj 2024.

På rådets vägnar

M.-C. LEROY

Ordförande